

כלכלה למנהלים

$$\{\sqrt{x}\}^2$$

תוכן העניינים

1.	פונקציית הביקוש	1
1.	ייצור, עלויות והיצע - חלק א	1
4.	ייצור, עלויות והיצע - חלק ב	4
6.	שיווי משקל תחרותי	6
10.	התערבות ממשלה	10
11.	משק פתוח	11
13.	חשבונאות לאומית	13
16.	מודל קיינס ומדיניות פискаלית	16
18.	בנקים וכמות הכסף	18

כלכלה למנהלים

פרק 1 - פונקציית הביקוש

תוכן העניינים

1. פונקציית הביקוש ..... (ללא ספר)

כלכלה למנהלים

פרק 2 - ייצור, עלויות והיצע - חלק א

תוכן העניינים

1. כללי..... 1

פונקציות ייצור בטבלה:

שאלות:

- (1) להלן מספר טענות לגבי הקצאה יעילה (הניחו שחוק התפוקה שולית הפוחתת מתקיים):
- כדאי להעסיק פועל כל עוד תפוקתו השולית חיובית.
  - כדאי להעסיק פועל עד שתפוקתו השולית שווה אפס.
  - כדאי להעסיק פועל כל עוד תפוקתו השולית אינה פוחתת.
  - כדאי להעסיק פועל כל עוד תפוקתו השולית גבוהה או שווה לשכר שלו.
- (2) להלן מספר טענות לגבי הקצאה יעילה (הניחו שחוק התפוקה שולית הפוחתת מתקיים):
- גידול במספר גורמי הייצור הקבועים (שדות) בלבד מקטין את התפוקה השולית שלהם ומגדיל את התפוקה השולית של גורם הייצור המשתנה (פועלים).
  - גידול במספר גורמי הייצור הקבועים (שדות) בלבד מגדיל את התפוקה השולית שלהם ומקטין את התפוקה השולית של גורם הייצור המשתנה (פועלים).
  - תפוקתו השולית של גורם הייצור הקבוע (שדה או מכונה) שווה לתפוקתו השולית של גורם הייצור המשתנה (פועלים).
  - כל הטענות אינן נכונות.
- (3) משק מייצר באמצעות גורמי ייצור קבועים (שדות או מכונות) ובאמצעות גורמי ייצור משתנים (פועלים) בתנאי תפוקה שולית פוחתת. להלן מספר טענות:
- גידול במספר הפועלים יקטין את התפוקה הכוללת.
  - גידול במספר המכונות יקטין את התפוקה הכוללת.
  - גידול במספר המכונות והפועלים בו זמנית יקטין את התפוקה השולית של שניהם.
  - כל הטענות האחרות אינן נכונות.

4) להלן פונקציית הייצור של שדה חיטה המצוי בבעלותו של בעל שדה יחיד:

מספר פועלים	תפוקה כוללת בק"ג ביום עבודה
1	80
2	150
3	210
4	260
5	300
6	290

בעל השדה יכול להעסיק פועלים בשכר של 200 ₪ ליום.
ק"ג חיטה נמכר בשוק החופשי בסך של 5 ₪ לק"ג.
מכאן ש:

- כדאי לבעל השדה להעסיק 4 פועלים.
- רווחי בעל השדה יהיו 600 ₪ ליום עבודה.
- התפוקה השולית של הפועלים עולה ואחר כך פוחתת.
- ההוצאה השולית לייצור ק"ג חיטה עולה עם גידול בתפוקה.

5) בקיבוץ חרמש יש 10 שדות מסוג א' ו-10 שדות מסוג ב'. בכל שדה ניתן לגדל חיטה בלבד. להלן יכולת הייצור של כל שדה בשנה חקלאית.
בקיבוץ יש 50 חברים המסוגלים לעבוד בשדות.

מספר פועלים	שדה א' – תפוקה כוללת בטון	שדה ב' – תפוקה כוללת בטון
1	80	65
2	150	110
3	210	150
4	260	180
5	300	200
6	290	210

- התפוקה הכוללת של המשק היא 3,050 טון חיטה.
- התפוקה השולית של הפועלים היא 60 טון חיטה.
- אם מחיר טון חיטה שווה 50 ₪, אזי שכר הפועלים הוא 50 ₪.
- התפוקה השולית של שדה ב' הוא 20 טון חיטה.

- 6 במשק הפועל בתנאי תחרות משוכללת, שבו השכר משולם ביחידות תפוקה, כדאי להעסיק פועלים כל עוד:
- תפוקתם השולית עולה.
  - תפוקתם השולית חיובית.
  - תפוקתם השולית גבוהה או שווה לשכר שלהם.
  - תפוקתם השולית גבוהה או שווה לעלות השולית לייצור המוצר.

- 7 משק מייצר באמצעות גורמי ייצור קבועים (שדות או מכונות) ובאמצעות גורמי ייצור משתנים (פועלים) בתנאי תפוקה שולית פוחתת. להלן מספר טענות:
- גידול במספר גורמי הייצור הקבועים ללא שינוי במספר גורמי הייצור המשתנים, יגדיל את התפוקה השולית של שני גורמי הייצור (הקבועים והמשתנים).
  - גידול במספר גורמי הייצור המשתנים ללא שינוי במספר גורמי הייצור הקבועים, יגדיל את התפוקה השולית של שני גורמי הייצור (הקבועים והמשתנים).
  - גידול במספר גורמי הייצור הקבועים ללא שינוי במספר גורמי הייצור המשתנים, יגדיל את התפוקה השולית של גורמי הייצור המשתנים ויקטין את התפוקה השולית של גורמי הייצור הקבועים.
  - גידול במספר גורמי הייצור הקבועים ללא שינוי במספר גורמי הייצור המשתנים, יגדיל את הרווחים של בעלי ההון (הבעלים של גורמי הייצור הקבועים).

תשובות סופיות:

(1) ד'	(2) א'	(3) ד'	(4) ד'	(5) ד'
(6) ג'	(7) ג'			

כלכלה למנהלים

פרק 3 - ייצור, עלויות והיצע - חלק ב

תוכן העניינים

1. כללי 4

הוצאות יצרן:

שאלות:

1 בעל גלידריה נהנה מהכנסות חודשיות של 20,000 ₪. הוצאות השכר לעובדים הן בסך 12,000 ₪ והוצאות חומרי הגלם הן בסך 2,000 ₪ לחודש. שכר הדירה החודשי הוא בסך 7,000 ₪ והחווזה נחתם לשנתיים וכל התשלום שולם מראש ללא אפשרות להחזר.

להלן מספר טענות:

- בעל הגלידריה יחליט לייצר בטווח הקצר ובטווח הארוך.
- בעל הגלידריה יסגור אותה מיד.
- התייקרות של שכר העובדים יכולה לגרום לסגירת הגלידריה מיד.
- אין מספיק נתונים כדי לקבוע.

2 נתונה פונקציית העלות הכוללת של פירמה תחרותית. הניחו שמייצרים יחידות שלמות:

תפוקה - Q	0	1	2	3	4	5	6	7
סה"כ - TC	60	71	91	110	131	153	178	210

מחיר השוק הוא 25 ₪. מכאן ש:

- הפירמה לא תייצר כלל.
- הפירמה תייצר 6 יחידות בטווח הקצר.
- הפירמה תייצר 7 יחידות בטווח הארוך והקצר.
- הפירמה שואפת שהרווח השולי יהיה מקסימלי ולכן היא תייצר 2 יחידות.
- הפירמה תהיה אדישה בין ייצור יחידה אחת לייצור 6 יחידות, מפני שהעלות השולית זהה ושווה למחיר השוק בשני המקרים.

3 נתונה פונקציית העלות הכוללת של פירמה תחרותית. הניחו שמייצרים יחידות שלמות:

תפוקה - Q	0	1	2	3	4	5	6	7
סה"כ - TC	20	31	44	60	80	110	150	210

מחיר השוק הוא 30 ₪. מכאן ש:

- הפירמה לא תייצר כלל.
- הפירמה תייצר 6 יחידות בטווח הקצר.
- הפירמה תייצר 5 יחידות בטווח הארוך והקצר.
- הפירמה שואפת לפדיון מקסימלי ולכן היא תייצר 7 יחידות או יותר.

- 4) נתונה פונקציית העלות הכוללת של פירמה תחרותית המייצרת רהיטים. הניחו שמייצרים יחידות שלמות:

תפוקה - Q	0	1	2	3	4	5	6
סה"כ - TC	1000	1500	2500	3600	5000	7000	9900

מחיר של רהיט הוא 1150 ₪. מכאן ש:

- הפירמה לא תייצר כלל.
- הפירמה תייצר 3 יחידות כדי להקטין הפסדים.
- הפירמה תייצר 5 יחידות בטווח הארוך והקצר.
- הפירמה שואפת לפדיון מקסימלי ולכן היא תייצר 6 יחידות.

- 5) נתונה פונקציית העלות הכוללת של פירמה תחרותית המייצרת חולצות T. הניחו שמייצרים יחידות שלמות:

תפוקה - Q	0	10	20	30	40	50	60
סך עלות - TC	100	180	250	400	600	1000	1500

מחיר של חולצה הוא 20 ₪. מכאן ש:

- הפירמה לא תייצר כלל.
- הפירמה תייצר 40 יחידות כדי להקטין הפסדים.
- הפירמה תייצר 40 יחידות בטווח הארוך והקצר.
- הפירמה תייצר 50 יחידות בטווח הארוך והקצר והיא תהיה במצב מאוזן ללא הפסדים או רווחים.

- 6) יצרן מוצר X פועל בתחרות משוכללת. ידוע שהיצרן מציע 1,000 יחידות. כעת חלה עלייה של 8 ₪ במחיר המוצר.
- רווחי היצרן יגדלו ב-8,000 ₪.
  - רווחי היצרן יגדלו ביותר מ-8,000 ₪.
  - אם ידוע שבשיווי משקל החדש, היצרן מוכר 1,200 יחידות, הרי שרווחיו יגדלו ב-9,600 ₪.
  - אם היצרן היה בהפסד במצב המוצא, הרי שכעת הוא יעבור לרווח.

תשובות סופיות:

- 1) ג' 2) ב' 3) ג' 4) ב' 5) ג' 6) ב'

כלכלה למנהלים

פרק 4 - שיווי משקל תחרותי

תוכן העניינים

1. כללי 6

שיווי משקל בתחרות משוכללת:

שאלות:

- (1) איזה מהגורמים הבאים משפיע על עקומת הביקוש?
 א. שיפור טכנולוגי.
 ב. עלייה במחיר חומרי הגלם.
 ג. עלייה במחיר מוצר תחליפי.
 ד. גידול במספר היצרנים.
- (2) איזה מהגורמים הבאים משפיע על עקומת ההיצע של יצרן בודד?
 א. גידול בתפוקה השולית של הפועלים.
 ב. התייקרות של ההוצאות הקבועות.
 ג. ירידה במחיר מוצר משלים.
 ד. עלייה במחיר מוצר תחליפי.
 ה. גידול במספר היצרנים.
- (3) להלן מספר טענות על עקומת הביקוש. איזו מהן נכונה:
 א. אם הביקוש גמיש לחלוטין, אזי הצרכנים מוכנים לשלם מחיר קבוע עבור כל כמות.
 ב. אם הביקוש קשיח לחלוטין, אזי הצרכנים מוכנים לשלם מחיר קבוע עבור כל כמות.
 ג. אם הביקוש גמיש לחלוטין, אזי הצרכנים מוכנים לשלם סכום קבוע עבור כל כמות.
 ד. אם הביקוש בעל גמישות יחידתית, אזי הצרכנים מוכנים לקנות כמות קבועה בכל מחיר.
- (4) להלן מספר טענות על שיווי משקל תחרותי ועקומות הביקוש וההיצע. איזו מהן נכונה:
 א. גידול בהיצע מגדיל את הביקוש.
 ב. שיפור טכנולוגי מגדיל את ההיצע ואת הביקוש.
 ג. עלייה בשכר העבודה תגרום לתזוזה של ההיצע ולתנועה על הביקוש.
 ד. גידול בהכנסת הצרכנים עבורם המוצר נורמלי במקביל לשיפור טכנולוגי יכולים לגרום לירידת הכמות בשיווי משקל.
- (5) שינוי בענף X גרם לכך שהמחיר ירד והכמות לא השתנתה. מה יכול להיות הסבר אפשרי לכך:
 א. עקומות הביקוש וההיצע רגילות.
 ב. עקומת הביקוש רגילה ועקומת ההיצע קשיחה לחלוטין.
 ג. עקומת הביקוש רגילה ועקומת ההיצע גמישה לחלוטין.
 ד. עקומת הביקוש גמישה לחלוטין ועקומת ההיצע רגילה.

- 6) בענף X חלו שינויים שהביאו להתייקרות המוצר ולירידה בכמות הנמכרת. אלו מהמקרים הבאים יכול להסביר את השינוי:
1. אם שכר הפועלים מתייקר, ומחיר מוצר משלים מתייקר.
  2. אם שכר הפועלים מתייקר, ומחיר מוצר משלים מוזל.
  3. אם שכר הפועלים מוזל, ומחיר מוצר משלים מתייקר.
- א. רק מקרה 1 יכול להסביר את השינוי.
  - ב. רק מקרה 2 יכול להסביר את השינוי.
  - ג. רק מקרים 1,2 יכולים להסביר את השינוי.
  - ד. כל המקרים יכולים להסביר את השינוי.
- 7) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. בזכות עליה ברמת הכנסותיהם החליטו הצרכנים להגדיל את רכישת מוצר X ב-500 יחידות בכל רמת מחיר. במקביל הצטרפו למשק יצרנים נוספים שהגדילו את הכמות המוצעת ב-400 יחידות בכל רמת מחיר.
- א. מחיר המוצר בשיווי משקל יעלה.
  - ב. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-500 יחידות.
  - ג. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-400 יחידות.
  - ד. מחיר המוצר בשיווי משקל ירד.
- 8) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. הממשלה מוכנה לרכוש מהיצרנים 300 יחידות מוצר X, במחיר שלא יעלה על המחיר הקיים בשיווי המשקל המקורי, לפני כניסת הממשלה. במקביל חל שיפור טכנולוגי, המאפשר ליצרנים להגדיל את הכמות המוצעת ב-150 יחידות בכל רמת מחיר.
- א. מחיר המוצר בשיווי משקל יעלה.
  - ב. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-300 יחידות.
  - ג. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-150 יחידות.
  - ד. מחיר המוצר בשיווי משקל ירד.
- 9) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. כעת נוספו צרכנים נוספים המעוניינים לרכוש 100 יחידות במחיר שלא יעלה על המחיר הקיים בשיווי המשקל המקורי. במקביל נוספו למשק יצרנים נוספים שהגדילו את הכמות המוצעת ב-150 יחידות בכל רמת מחיר.
- א. מחיר המוצר בשיווי משקל יעלה.
  - ב. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-100 יחידות.
  - ג. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-150 יחידות.
  - ד. מחיר המוצר בשיווי משקל ירד.

- 10** מחיר מוצר X ירד ומחיר מוצר Y עלה.
מה מהמקרים הבאים יכול להסביר את השינויים :
- המוצרים תחליפיים, וחל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X.
  - המוצרים תחליפיים, וחלה עלייה בהכנסת הצרכנים.
  - המוצרים תחליפיים, וחלה התייקרות במחיר חומר הגלם של מוצר X.
  - המוצרים משלימים, וחל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X.
- 11** ירידה במחירי ביטוח הרכב השפיעה על שיווי המשקל בשוק המכוניות הפרטיות ועל שיווי המשקל בשוק הנסיעות במוניות (מוצר תחליפי לרכב פרטי).
מה תהיה ההשפעה?
- מחירי הרכבים הפרטיים ומחירי הנסיעה במוניות יעלו.
  - מספר הרכבים הפרטיים ומספר הנסיעות במוניות יעלו.
  - מחירי הרכבים הפרטיים יעלו ומחירי הנסיעה במוניות ירדו.
  - לא ניתן לדעת בוודאות מה יקרה בשוק הנסיעות במוניות.
- 12** בשוק מוצר X חלו השינויים הבאים :
- הכנסת הצרכנים ירדה והמוצר נחות עבורם.
  - שכר העבודה של הפועלים בייצור X עלה.
- איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :
- מחיר מוצר X עלה.
  - מחיר מוצר X ירד.
  - הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
  - הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.
- 13** בשוק מוצר X חלו השינויים הבאים :
- הכנסת הצרכנים עלתה והמוצר נורמלי עבורם.
  - שכר העבודה של הפועלים בייצור X ירד.
- איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :
- מחיר מוצר X עלה.
  - מחיר מוצר X ירד.
  - הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
  - הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

14) בשוק מוצר X חלו השינויים הבאים :

- מוצר תחליפי למוצר X הוזל בזכות עלייה בהיצע שלו.
- חל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X.

איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :

- א. מחיר מוצר X עלה.
- ב. מחיר מוצר X ירד.
- ג. הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
- ד. הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

15) בשוק הגלידה חלו השינויים הבאים :

- פירות משומרים שהם מוצר משלים לגלידה התייקרו עקב ירידה בהיצע שלהם.
- חלה התייקרות בעלות החלב (חומר הגלם בייצור גלידה).

איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :

- א. מחיר מוצר X עלה.
- ב. מחיר מוצר X ירד.
- ג. הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
- ד. הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

16) בשוק הנעליים יש עקומות היצע וביקוש רגילות.

בשוק הנעליים חלו השינויים הבאים :

- הכנסת הצרכנים עלתה.
- עלה מחיר סוליות הנעליים.

ידוע שכתוצאה משינויים אלו ירד מחיר הנעליים. מכאן ש :

- א. נעליים הם מוצר נורמלי עבור הצרכנים.
- ב. נעליים הם מוצר ניטראלי עבור הצרכנים.
- ג. נעליים הם מוצר נחות עבור הצרכנים.
- ד. לא ניתן לדעת אם הנעליים הם מוצר נורמלי, ניטראלי או נחות, ללא מידע על הכמות.

תשובות סופיות:

1) ג'	2) א'	3) א'	4) ג'	5) ב'
6) ג'	7) א'	8) ג'	9) ד'	10) ד'
11) ג'	12) ב'	13) ד'	14) א'	15) ג'
16) ג'				

כלכלה למנהלים

פרק 5 - התערבות ממשלה

תוכן העניינים

1. כללי 10

התערבות ממשלה:

שאלות:

- 1) בשוק X שוררת תחרות משוכללת. הניחו שעקומות ההיצע והביקוש לרגילות (עקומת הביקוש יורדת משמאל לימין ועקומת ההיצע עולה משמאל לימין). הכמות הנמכרת במצב המוצא היא 1000 יחידות. הממשלה נותנת ליצרנים סובסידיה לכל יחידה מיוצרת של 10 ₪. מכאן ש:
- רק היצרנים ייהנו מהסובסידיה.
  - המחיר ליצרן ולצרכן יירד.
  - הוצאות הממשלה על הסובסידיה תהיינה גבוהות מ-10,000 ₪.
  - המחיר לצרכן יירד ב-10 ₪ בדיוק.

תשובות סופיות:

1) ג'

כלכלה למנהלים

פרק 6 - משק פתוח

תוכן העניינים

1. כללי 11

משק פתוח:

שאלות:

- 1) ענף X במשק הישראלי פועל בתנאי תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. כעת המשק נפתח למסחר בינלאומי. מכאן ש:
- במשק יתפתח ייבוא, במידה והמחיר העולמי גבוה מהמחיר שהיה בשיווי משקל.
  - במשק יתפתח ייצוא במידה והמחיר העולמי נמוך מהמחיר שהיה בשיווי משקל.
  - המשק יישאר בשיווי המשקל המקורי ולא יתפתח ייצוא או ייבוא, במידה והמחיר העולמי שווה למחיר שהיה בשיווי משקל.
  - המשק יישאר בשיווי המשקל המקורי ולא יתפתח ייצוא או ייבוא, בכל מקרה.
- 2) ענף הספגטי במשק הישראלי פועל בתנאי תחרות משוכללת. עקומות הביקוש וההיצע רגילות. כעת המשק נפתח למסחר בינלאומי. ידוע שהמחיר העולמי שווה למחיר השורר בארץ. מכאן ש:
- במשק יתפתח ייבוא.
  - במשק יתפתח ייצוא במידה ובמקביל יחול שיפור טכנולוגי בייצור ספגטי בארץ.
  - במשק יתפתח ייצוא במידה ובמקביל תחול עלייה בשכר העבודה בייצור ספגטי בארץ.
  - במשק יתפתח ייצוא במידה ובמקביל תחול ירידה במחיר רוטב לספגטי (מוצר משלים).
- 3) שוק X פועל בתנאי תחרות משוכללת. ידוע שהביקוש למוצר X הוא: $P = 1000 - 2Q$. היצע המוצר הוא: $P = 200 + 2Q$. המשק נפתח כעת למסחר בינלאומי. המחיר העולמי של מוצר X הוא 700 ₪. מכאן ש:
- במשק יתפתח ייצוא של 100 יחידות והמחיר המקומי יהיה 700 ₪.
  - במשק יתפתח ייבוא של 100 יחידות והמחיר המקומי יהיה 700 ₪.
  - המשק יישאר בשיווי המשקל המקורי ולא יתפתח ייצוא או ייבוא.
  - חסרים נתונים נוספים כדי לקבוע מה יקרה בשיווי משקל.

- 4) שוק X פועל בתנאי תחרות משוכללת. ידוע שהצרכנים מוציאים סכום קבוע בסך 500 ₪ על המוצר. עקומת ההיצע ליניארית ויוצאת מראשית הצירים. המשק נפתח כעת למסחר בינלאומי. המחיר העולמי של מוצר X הוא 25 ₪. כמו כן נתון ש-75% מהכמות הנצרכת מיובאת מחו"ל. מכאן ש:
- אילו המשק היה נסגר למסחר בינלאומי, המחיר בשיווי משקל היה 60 ₪.
  - אם הצרכנים יחליטו להגדיל את הסכום שהם מוכנים להוציא על המוצר פי 2, הייבוא יגדל ב-15 יחידות.
  - שיפור טכנולוגי אצל היצרנים המקומיים יקטין את הייבוא, אך אינו יכול לגרום למצב של ייצוא.
  - אם הממשלה רוצה להפסיק את הייבוא, עליה להטיל מכס של 25 ₪.

תשובות סופיות:

- (1) ג'   (2) ב'   (3) א'   (4) ד'

כלכלה למנהלים

פרק 7 - חשבונאות לאומית

תוכן העניינים

1. כללי 13

חשבונאות לאומית:

שאלות:

(1) במשק ידועים הנתונים הבאים ביחס לשנת 2014:

1000	תוצר לאומי
300	צריכה פרטית
400	צריכה ציבורית
250	מיסים
120	ייצוא
100	ייבוא

מצאו את המדדים הבאים: ההכנסה הפנויה, ההשקעה במשק, ההשקעה בחו"ל, החיסכון של המשק, ההשקעה של משק.

(2) במשק ידועים הנתונים הבאים ביחס לשנת 2014:

10000	הכנסה פנויה
8000	צריכה פרטית
500	חיסכון ציבורי (ממשלתי)
2500	מיסים
120	ייצוא
100	ייבוא

מצאו את המדדים הבאים: ההכנסה הלאומית, ההשקעה במשק, ההשקעה בחו"ל, החיסכון של המשק, ההשקעה של משק.

3) במשק ידועים הנתונים הבאים ביחס לשנת 2014 :

5900	תוצר לאומי
1300	חיסכון אישי
400 - (מינוס 400)	חיסכון ציבורי (ממשלתי)
1500	מיסים
600	תשלומי העברה
750	ייצוא
1100	השקעה במשק

מצאו את המדדים הבאים :
ההכנסה הפנויה, צריכה פרטית, ההשקעה בחו"ל, צריכה ציבורית, ייבוא.

- 4) אם ההשקעה במשק קטנה מהחיסכון של המשק, אזי :
- לא ייתכן שההשקעה במשק קטנה מהחיסכון של המשק, כי חייב להתקיים שיוויון ביניהם.
  - זהו משק סגור.
  - מדובר במשק פתוח וההשקעה בחו"ל חיובית.
  - מדובר במשק פתוח והייבוא גדול מהייצוא.

- 5) במשק מסוים ידוע שהגירעון הציבורי גדול מהחיסכון האישי. מכאן ש :
- ייתכן שמדובר במשק סגור.
  - מדובר במשק פתוח וההשקעה בחו"ל שלילית.
  - לא ייתכן מצב שבו הגירעון הציבורי גדול מהחיסכון האישי.
  - כל הטענות האחרות אינן נכונות.

תשובות סופיות:

- (1) ההכנסה הפנויה : 750 , ההשקעה במשק : 280 , ההשקעה בחו"ל : 20 ,
החיסכון של המשק : 300 , ההשקעה של המשק : 300.
- (2) ההכנסה הלאומית : 12500 , ההשקעה במשק : 2480 , ההשקעה בחו"ל : 20 ,
החיסכון של המשק : 2500 , ההשקעה של המשק : 2500.
- (3) ההכנסה הפנויה : 5000 , צריכה פרטית : 370 , ההשקעה בחו"ל : -200 ,
צריכה ציבורית : 1300 , ייבוא : 950.
- (4) ג'.
- (5) ב'.

כלכלה למנהלים

פרק 8 - מודל קיינס ומדיניות פискаלית

תוכן העניינים

1. כללי 16

מודל קיינס פשוט במשק סגור:

שאלות:

- (1) להלן נתונים על משק סגור (במיליוני ₪):
 הביקוש לצריכה פרטית: $C = 2000 + 0.6Y_d$
 הביקוש להשקעה: $I = 1600 + 0.15Y$
 הצריכה הציבורית שווה ל-1,000, והממשלה מממנת את כל הוצאותיה ע"י מיסים קבועים. התוצר של תעסוקה מלאה שווה ל-20,000.
 להלן מספר טענות:
- תוצר בשיווי משקל 16,000 והפער הדיפלציוני 4,000.
  - תוצר בשיווי משקל 16,000 והפער הדיפלציוני 1,000.
  - פער התוצר 1,600 והפער הדיפלציוני 4,000.
  - חסרים נתונים כדי למצוא את גובה התוצר.
- (2) להלן נתונים על משק סגור (במיליארדי ₪):
 תוצר תעסוקה מלאה – 500, תוצר שיווי משקל – 450 והפער הדיפלציוני – 10.
 מכאן שמשוואת הביקוש המצרפי היא:
- $AD = 100 + 0.8Y$
  - $AD = 500 + 0.75Y$
  - $AD = 90 + 0.8Y$
  - אין מספיק נתונים למציאת הביקוש המצרפי.
- (3) להלן נתונים על משק סגור (במיליארדי ₪):
 תוצר תעסוקה מלאה – 5,000, תוצר שיווי משקל – 4,000, הנטייה השולית לצרוך – 0.8 והנטייה השולית להשקיע – 0.10. במשק לא מוטלים מיסים. מה על הממשלה לעשות, על מנת שהמשק יגיע לתעסוקה מלאה (התעלם מהשפעת שוק הכסף על שוק הסחורות)?
- להגדיל את הצריכה הציבורית ב-100 תוך שהיא שומרת על תקציב מאוזן (מימון ע"י מיסים).
  - להגדיל את הצריכה הציבורית ב-1000 במימון מלווה מהציבור.
  - להגדיל תשלומי העברה בסך 125.
  - להטיל מיסים קבועים בסך 1000.

- (4) במשק יש פער דיפלציוני בגודל 300, המכפיל שווה 5 והנטייה השולית לצרוך 0.5. הממשלה מעוניינת לסגור את הפער הדיפלציוני. איזה צעד רצוי:
- הגדלת הצריכה הציבורית ב-150.
  - הגדלת הצריכה הציבורית ב-300 ומימונה ע"י מיסים.
  - הקטנת המיסים ב-300.
  - הקטנת המיסים ב-300 והגדלת הצריכה הציבורית ב-150.
- (5) משק סגור מצוי באבטלה. נתון שהנטייה השולית לצרוך מתוך ההכנסה הפנויה שווה 0.5 והנטייה השולית להשקיע שווה 0.3. במשק לא מוטלים מיסים יחסיים. הממשלה מעוניינת להביא את המשק לתעסוקה מלאה ובוחנת לשם כך שתי אפשרויות:
- הגדלת הצריכה הציבורית במימון של הגדלת מיסים.
  - הקטנת המיסים במימון של מכירת אגרות חוב לציבור. להלן מספר טענות:
- השינוי הדרוש בצריכה הציבורית בשיטה 1 גבוה מהשינוי הדרוש במיסים (בערך מוחלט) בשיטה 2.
  - השינוי הדרוש בצריכה הציבורית בשיטה 1 נמוך מהשינוי הדרוש במיסים (בערך מוחלט) בשיטה 2.
  - הצריכה הפרטית תקטן בשיטה 1 ותגדל בשיטה 2.
  - כל הטענות האחרות אינן נכונות.

תשובות סופיות:

(1) ב' (2) ג' (3) ג' (4) ד' (5) ד'

כלכלה למנהלים

פרק 9 - בנקים וכמות הכסף

תוכן העניינים

1. כללי 18

בנקים וכמות הכסף:

שאלות:

- (1) להלן נתונים על המערכת הבנקאית:
 בסיס הכסף – 5,000.
 מזומן בידי הציבור – 3,000.
 יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש – 0.25.
- מכאן ניתן להסיק, כי:
- א. כמות הכסף במשק היא 11,000 ₪.
  - ב. כמות הכסף במשק היא 8,000 ₪.
  - ג. ההלוואות במשק הן 5,000 ₪.
- (2) להלן נתונים על המערכת הבנקאית:
 בסיס הכסף – 5,000.
 הלוואות – 4,000.
 יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש – 0.20.
- מכאן ניתן להסיק, כי:
- א. כמות הכסף במשק היא 11,000 ₪.
  - ב. כמות הכסף במשק היא 9,000 ₪.
  - ג. הרזרבה היא 2,000 ₪.
  - ד. לא ניתן לומר בוודאות מה כמות הכסף ללא נתונים נוספים.
- (3) הרזרבות של הבנקים המסחריים הן 4,500 ש"ח, ופיקדונות העו"ש בסך של 9,000 ₪. ידוע כי הבנקים תמיד עומדים ביחס הרזרבה הדרוש. פדיון של אג"ח ע"י הבנק המרכזי יצר עירווי חיצוני חיובי בסך 1,500 ₪. כתוצאה מכך:
- א. כמות הכסף לא תשתנה.
  - ב. כמות הכסף תגדל ב-3,000 ₪.
  - ג. סכום ההלוואות של הבנקים לציבור יגדל ב-3,000 ₪.
  - ד. סכום ההלוואות של הבנקים לציבור יקטן.
  - ה. בסיס הכסף לא ישתנה.

4) נתונים שני משקים זהים, בהם יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש = 0.25. ידוע כי הבנקים תמיד עומדים ביחס הרזרבה הדרוש. בשני המשקים, הממשלה קנתה אג"ח מהציבור בסך 1,000. במשק א', הציבור הפקיד את כל הסכום בחשבון העו"ש. במשק ב', הציבור החליט להגדיל אחזקותיו במזומן ב-200. להלן מספר טענות:

- א. כמות הכסף תגדל באותה מידה בשני המשקים.
- ב. בסיס הכסף יגדל באותה מידה בשני המשקים.
- ג. ההלוואות תגדלנה באותה מידה בשני המשקים.
- ד. כמות הכסף תהיה גדולה יותר ב-600 במשק א'.
- ה. טענות ב' וד' נכונות.

5) במערכת הבנקאות של משק ידועים הנתונים הבאים:
כמות הכסף היא 2,500 ויחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש הוא 0.25. כמו כן, ידוע שהציבור במשק מעוניין תמיד לשמור 4 ₪ בפיקדונות העו"ש, על כל 1 ₪ מזומן שבידיו. מכאן ש:

- א. בסיס הכסף הוא 1,200.
- ב. רזרבות הבנקים הן 625.
- ג. ההלוואות לציבור הן 2,000.
- ד. פיקדונות העו"ש הם 2,000.
- ה. כל התשובות האחרות אינן נכונות.

6) הבנק המרכזי החליט להגדיל את יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש פי שתיים. מכאן ש:

- א. בסיס הכסף יגדל.
- ב. רזרבות הבנקים תקטנה.
- ג. ההלוואות לציבור יקטנו.
- ד. כמות הכסף תקטן ביותר מפי שתיים.
- ה. כמות הכסף תקטן פי שתיים.

7) נתון כי:

- הבנק המרכזי הגדיל פי 2 את יחס הרזרבה.
  - חל עירוני חיצוני חיובי שהגדיל פי 2 את הרזרבות של הבנקים.
- כתוצאה מכך:

- א. כמות הכסף לא תשתנה.
- ב. כמות הכסף תגדל.
- ג. בסיס הכסף לא ישתנה.
- ד. סכום ההלוואות של הבנקים לציבור לא ישתנה.

- (8) יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש הוא 0.25. הציבור הגדיל את המזומן שבידיו ב-500 ₪ והבנק המרכזי קנה אג"ח מהציבור ב-1,000 ₪. כתוצאה מכך:
- א. כמות הכסף תגדל ב-2,500 ₪.
  - ב. בסיס הכסף יגדל ב-1,500 ₪.
  - ג. פיקדונות העו"ש לא ישתנו.
  - ד. רזרבות הבנקים יגדלו ב-1,000 ₪.
  - ה. טענות א' וב' נכונות.
- (9) יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש הוא 0.2. הציבור הקטין את אחזקותיו במזומן ב-500 ₪. הבנק המרכזי מעוניין לשמור על כמות כסף קבועה. לשם כך עליו:
- א. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 400 ₪.
  - ב. למכור אג"ח לציבור בסך 400 ₪.
  - ג. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 500 ₪.
  - ד. למכור אג"ח לציבור בסך 500 ₪.
  - ה. להקטין את יחס הרזרבה בשיעור מסוים.
- (10) יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש 0.25. עקב הירידה במספר בתי העסק המקבלים המחאות (צ'קים), הציבור הגדיל את אחזקותיו במזומן ב-1,000 ₪. הבנק המרכזי מעוניין לשמור על כמות כסף קבועה. לשם כך עליו:
- א. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 750 ₪.
  - ב. למכור אג"ח לציבור בסך 1,000 ₪.
  - ג. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 1,000 ₪.
  - ד. למכור אג"ח לציבור בסך 750 ₪.
  - ה. כל התשובות האחרות אינן נכונות.
- (11) יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש הוא 0.5. עקב הגידול במספר בתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי, הציבור הפקיד בבנק 8,000 ₪ והקטין אחזקותיו במזומן. הבנק המרכזי מעוניין לשמור על כמות כסף קבועה. לשם כך עליו:
- א. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 4,000 ₪.
  - ב. למכור אג"ח לציבור בסך 8,000 ₪.
  - ג. למכור אג"ח לציבור בסך 4,000 ₪.
  - ד. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 8,000 ₪.
  - ה. להקטין את יחס הרזרבה בשיעור מסוים.

12 יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש הוא 0.4. הציבור החליט להגדיל את אחזקותיו במזומן ב-1500 ₪. הבנק המרכזי מעוניין לשמור על כמות כסף קבועה. לשם כך עליו:

- א. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 1500 ₪.
- ב. למכור אג"ח לציבור בסך 1500 ₪.
- ג. לרכוש אג"ח מהציבור בסך 900 ₪.
- ד. למכור אג"ח לציבור בסך 900 ₪.
- ה. כל התשובות האחרות אינן נכונות.

13 ידועים הנתונים הבאים: יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש - 0.25. הרזרבות של הבנקים 5,000 ₪. ידוע שהציבור מחזיק כמות מזומן קבועה. כתוצאה מפדיון של אג"ח, חל עירווי חיצוני חיובי בסך 3000 ₪. הבנק המרכזי מעוניין לשמור על כמות הכסף קבועה ע"י קביעת יחס רזרבה חדש. יחס הרזרבה הרצוי החדש יהיה:

- א. אין צורך בשינוי יחס הרזרבה.
- ב. 0.4.
- ג. 0.5.
- ד. 0.6.
- ה. 0.33.

14 להלן נתונים על מערכת הבנקאות במשק: יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש - 0.25. הציבור נוהג להחזיק 1 ₪ במזומן על כל 4 ₪ בעובר ושב. כעת הממשלה פודה אג"ח מן הציבור בסך 1,000. מה יקרה לכמות הכסף?

- א. תגדל ב-4000.
- ב. תגדל ב-2500.
- ג. תקטן ב-4000.
- ד. ההלוואות לציבור תגדלנה ב-1,000.

15 להלן נתונים על מערכת הבנקאות במשק: נתון כי יחס הרזרבה הוא 0.25, והציבור נוהג להחזיק תמיד 2 ₪ בחשבון עו"ש לכל 1 ₪ שהוא מחזיק במזומן.

הבנק המרכזי מכר לציבור אג"ח בסך 120 מיליון ₪. כתוצאה מכך:

- א. כמות הכסף תקטן ב-120 מיליון ₪.
- ב. המזומן בידי הציבור יקטן ב-80 מיליון ₪.
- ג. הרזרבות של הבנקים יקטנו ב-120 מיליון ₪.
- ד. ההלוואות של הבנקים לציבור יקטנו ב-60 מיליון ₪.
- ה. כל התשובות לעיל אינן נכונות.

- 16** להלן נתונים הידועים על מערכת הבנקאות :
 כמות הכסף שווה ל-100,000 ₪. בסיס הכסף 40,000 ₪.
 יחס הרזרבה המינימלי כנגד פיקדונות עו"ש 0.2.
 מכאן ניתן להסיק, כי :
- א. ההלוואות של הבנקים לציבור הן בסך של 50,000 ₪.
 ב. הרזרבות של הבנקים הן בסך של 30,000 ₪.
 ג. המזומן שבידי הציבור שווה ל-25,000 ₪.
 ד. פקדונות עו"ש הם 80,000 ₪.
- 17** להלן נתונים על מערכת הבנקאות במשק :
 יחס הרזרבה הוא 0.25, והציבור נוהג להחזיק תמיד יחס קבוע בין חשבון עו"ש למזומן שהוא מחזיק בידי. הרזרבה של הבנקים 500 מיליון ₪ ובסיס הכסף הוא 1500 מיליון ₪. הבנק המרכזי מכר לציבור אג"ח בסך 1200 מיליון ₪. כתוצאה מכך :
- א. כמות הכסף תגדל ב-2400 מיליון ₪.
 ב. המזומן בידי הציבור יקטן ב-1,000 מיליון ₪.
 ג. הרזרבות של הבנקים יקטנו ב-1200 מיליון ₪.
 ד. ההלוואות של הבנקים לציבור יקטנו ב-600 מיליון ₪.
 ה. כל התשובות לעיל אינן נכונות.
- 18** להלן נתונים על מערכת הבנקאות במשק :
 יחס הרזרבה כנגד פיקדונות עו"ש הוא 0.2. פיקדונות העו"ש – 10,000.
 הציבור נוהג להחזיק 1 ₪ במזומן על כל 2 ₪ בעובר ושב.
 ידוע שהבנקים המסחריים נמצאים בגירעון של 500 ברזרבה. מכאן נובע כי :
- א. גודל הרזרבה בפועל הוא 2,000.
 ב. בסיס הכסף הוא 6500.
 ג. ההלוואות לציבור הן 8000.
 ד. מזומן בידי הציבור 6,000.

תשובות סופיות:

1	א'	2	ב'	3	ב'	4	ה'	5	ד'	6	ג'	7	א'
8	א'	9	ב'	10	א'	11	ג'	12	ג'	13	ב'	14	ב'
15	ב'	16	ג'	17	ה'	18	ב'						